

KUTSESTANDARD

Õmbleja, tase 3

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

3. taseme õmbleja kutsestandard on välja töötatud kutsehariduse- ja täiendkoolituste õppekavade ning isikute kutsealase kompetentsuse hindamiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Õmbleja, tase 3	3

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Õmbleja põhitöö on õmblustoodete kiire ja kvaliteetne valmistamine. Ta õmbleb erineva suuruse ja kujuga tootedetaile, valmistab erinevaid tootesõlmi ja lisab vajaduse korral nõõbid, haagid, lukud, paelad jms. Õmbleja mõistab tootmisprotsessi tervikuna. Ta tunneb erinevaid materjale ning oskab neid säästlikult kasutada. Sõltuvalt toote eripärast kasutab õmbleja erinevaid õmblusmasinaid, töövahendeid ja kuumniiske töötlemise seadmeid. Tööülesannete täitmisel juhindub ta meistri poolt etteantud korraldustest, tehnoloogilisest dokumentatsioonist ja tootenäidisest.

Õmbleja töökohustuste hulka kuuluvad ka oma töökoha korraldamine ja korrashoid ning töövahendite esmane hooldamine.

Õmbleja töö pakub võimalusi edaspidiseks loovaks tööks. Saab spetsialiseeruda näiteks rätsepaks või modelleerijaks.

3. taseme õmbleja õmbleb lihtsamaid tooteid ja tootedetaile ning kasutab oma töös peamiselt lihtühendus- ja äärestusmasinat ning aurutriikrauda.

Selle taseme õmbleja töötab iseseisvalt, täites üldjuhul etteantud, stabiilseid ja vähesel määral muutuvaid tööülesandeid.

A.2 Tööosad

A.2.1 Töövahendite, seadmete ja masinate käsitlemine

2.1.1 Õmblus- ja äärestusmasinale seadistuste tegemine

2.1.2 Õmblus- ja äärestusmasina hooldamine ja puhastamine

2.1.3 Õmblusmasina programmide valimine ja kasutamine

2.1.4 Kuum-niiske seadmete kasutamine

A.2.2 Ettevalmistusoperatsioonid tehnoloogiliste sõlmede õmblemiseks

2.2.1 Ühendusõmbluste õmblemine, äärestamine ja palistamine

2.2.2 Sissevõtete õmblemine ja figuursete detailide ühendamise

2.2.3 Erinevate väikedetailide valmistamine

2.2.4 Erinevate furnituuride märkimine ja paigaldamine

A.2.3 Tehnoloogiliste sõlmede õmblemine

2.3.1 Lõhikute ja voltide õmblemine

2.3.2 Kraede õmblemine

2.3.3 Taskute õmblemine

2.3.4 Kinniste õmblemine

2.3.5 Varrukasuu ja toote allääre töötlemine

<p>A.3 Töö keskkond ja eripära</p> <p>Üldjuhul töötavad õmblejad täistööajaga (kaheksa tundi päevas viiel päeval nädalas). Töö on kohati rutiinne, kuid nõuab võimet kohaneda vahelduvate tööoperatsioonidega. Õmbleja töökeskkond asub siseruumides ja võib olla tavapärasest mürarikkam. Samuti võib õmbleja töökeskkonnas esineda tekstiilitolmu ja viimistlusprotsessis tekkinud kuumust ning aure. Tundlikel inimestel võivad need tingimused põhjustada allergiat. Arvestatavateks ohuteguriteks on istuvas sundasendis töö ja käte sundasend töölaual või masinal.0</p>
<p>A.4 Töövahendid</p> <p>Õmbleja töövahendid on erinevad õmblusmasinad (nt süstikpistemasin, ahelpistemasinad, nõõbikinnitusmasin), kuumniiske töötlemise seadmed (triikraud), abivahendid (käärid, palistajad, šabloonid, kantimisseadmed), õmblusmaterjalid (kangad, niidid) ja õmblustarvikud (nööbid, needid, trukid, haagid).</p>
<p>A.5 Tööks vajalikud isikuomadused</p> <p>Õmbleja töö eeldab distsiplineeritust, hoolikust ja püsivust, vastutustunnet, tööjuhendite täitmist ja meeskonnatöö oskust. Oluliste eelduste hulka kuuluvad ka sõrmede osavus, liigutuste kiirus ja täpsus, hea koordinatsioon ja vastupidavus intensiivseks tööks. Vajalik on hea nägemine ja silmamõõt.</p>
<p>A.6 Kutsealane ettevalmistus</p> <p>Tavapäraselt töötavad sellel kutsealal inimesed, kellel on erialane haridus või kes on oma kutsealased oskused omandanud praktilise töökogemuse ja erialase täiendkoolitusega.</p>
<p>A.7 Enamlevinud ametinimetused</p> <p>Õmbleja, termotöötaja.</p>

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

<p>B.1 Kutse struktuur</p> <p>Õmbleja, tase 3 kutse taotlemiseks tuleb tõendada kohustuslikud (B.2.1 – B.2.3) ja õmbleja kutset läbivad (B.2.4) kompetentsid.</p>
<p>B.2 Kompetentsid</p>

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

<p>B.2.1 Töövahendite, seadmete ja masinate käsitlemine</p>	<p>EKR tase 3</p>
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valmistab tööülesandest ja masina eripärast lähtudes ette masina, kasutades etteantud töövahendeid: niidistab, vahetab nõela ja presstalla, reguleerib pistet. 2. Puhastab töö lõppedes masina seest ja väljast, vajadusel ka tööoperatsioonide vahetumisel. 3. Valib juhendamisel ja kasutab õmblusmasinal olevaid programme (näit. niidi lõikamine, õmbluse algus- ja lõppkinnituse tegemine jne.) 4. Reguleerib juhendamisel kuum-niiske seadme temperatuuri, aja ja surve vastavalt materjali omadustele. Triigib ja pressib detaile, lähtudes materjali eripärast ja etteantud tööülesandest. <p>Teadmised:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) kutsealane terminoloogia; b) materjalide liigid, omadused ja kasutamiskiisid; c) mitmesugused õmblustööstuses kasutatavad masinad ja kuumniiske töötlemise seadmed (süstikpiste-, ahelpiste-, nõõpaugu-, nõõbikinnitus-, riilmasin, triikraud, press) ja nende tööpõhimõtted; d) muud õmblustööstuses kasutatavad seadmed ja masinad (õmbluste automaadid, taskuautomaadid, ladestus-, lõikus- ja dubleerimisseadmed, teipimis-, tikkimis- ja kleeptehnoloogiaseadmed jne), nende otstarve; 	

e) mitmesugused õmbluste ja pistete liigid; f) tööks vajalikud töövahendid (käärid, eripresstallad, palistajad, kantimisseadmed, piirdejoonlauad, šabloonid); g) tööks vajalikud õmblustarvikud; h) üldteadmised materjalide kuumniiskest töötlemisest; i) õmblusmasinate hooldusnõuded.	
Hindamismeetod(id): Üldiste teadmiste kontroll kirjaliku testina ning praktilise töö tegemine	
B.2.2 Ettevalmistusoperatsioonid tehnoloogiliste sõlmede õmblemiseks	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Ühendab, äärestab ja palistab detaile, järgides ettenähtud õmblusvaru ja vastasmärke. 2. Õmbleb sissevõtteid, järgides detailil olevaid märgistusid. Ühendab figureseid detaile, järgides ettenähtud õmblusvaru ja vastasmärke. 3. Valmistab erinevaid väikedetaile (nt taskuklapid, mansetid ja kätised, pöönad, pagunid, vööd, värvlid, lipsud jne.), järgides etteantud tehnoloogilist kaarti või tootenäidist. 4. Märgib erinevate furnituuride (nööbid, pandlad, trukid, needid, haagid, tripid, öösid jne.) asukohad ja paigaldab need.	
Teadmised: a) kutsealane terminoloogia; b) tehniline dokumentatsioon ja leppemärgid; c) erinevad tooteliigid (kerged rõivad, tekstiilitooted jne); d) materjalide liigid ja omadused, kasutamisiisid; e) õmbleja tööks vajalikud töövahendid (käärid, eripresstallad, palistajad, kantimisseadmed, piirdejoonlauad, šabloonid jne); f) tööks vajalikud õmblustarvikud, nende kasutamine erinevates töötappides; g) erinevad furnituuride kinnitamise seadmed ja nende tööpõhimõtted; h) toote töötlemise tehnoloogiline järjestus; i) mitmesugused õmbluste ja pistete liigid; j) õmbluse ja pistevigade tüübid, nende tekkepõhjused ning mõju järgnevatele tööloikudele.	
Hindamismeetod(id): Üldiste teadmiste kontroll kirjaliku testina ning praktilise töö tegemine	
B.2.3 Tehnoloogiliste sõlmede õmblemine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Õmbleb lõhikuid ja volte vastavalt detailidel olevatele märgistustele, näidisele või tehnoloogilisele kaardile. 2. Õmbleb kannaga kraesid ja püstkraesid vastavalt detailidel olevatele märgistustele, näidisele või tehnoloogilisele kaardile. 3. Õmbleb pealeõmmeldavaid taskuid tootele, lähtudes detailidel ja tootel olevatest märgistustest, näidisest või tehnoloogilisest kaardist. 4. Õmbleb lukuga ja nõopidega kinniseid ning märgib nõopaukude kohad vastavalt detailidel olevatele märgistustele, näidisele või tehnoloogilisele kaardile. 5. Äärestab, palistab ja kandib varrukasuu või toote allääre, lähtudes detailidel olevatest märgistustest, näidisest või tehnoloogilisest kaardist.	
Teadmised: a) kutsealane terminoloogia; b) tehniline dokumentatsioon ja vajalikud leppemärgid ; c) erinevad tooteliigid (kerged rõivad, tekstiilitooted jne); d) materjalide liigid, omadused ja kasutamisiisid; e) õmbleja tööks vajalikud töövahendid (käärid, eripresstallad, palistajad, kantimisseadmed, piirdejoonlauad, šabloonid jne); f) õmblustööstuses kasutatavaid masinaid (süstispiste-, ahelpiste-, nõõpaugu-, nõõbikinnitus-, riili- jt masinad), nende tööpõhimõtte; g) tööks vajalikud õmblustarvikud; h) üldteadmised toodete kuumniiskest töötlemisest; i) muud õmblustööstuses kasutatavad seadmed ja masinad (õmbluste automaadid, taskuautomaadid, ladestus-, lõikus- ja dubleerimisseadmed, teipimis-, tikkimis- ja kleeptehnoloogiaseadmed jne), nende tööpõhimõtte;	

j) erinevad furnituuride kinnitamise seadmed ja nende tööpõhimõte; k) toote töötlemise tehnoloogiline järjestus; l) mitmesugused õmbluste ja pistete liigid; m) õmbluse ja pistevigade tüübid, nende tekkepõhjused ning mõju järgnevale tööloikudele.	
Hindamismeetod(id): Üldiste teadmiste kontroll kirjaliku testina ning praktilise töö tegemine	
B.2.4 Erinevate tehnoloogiliste sõlmede omavaheline ühendamine	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Ühendab toote põhidetailid (õla-, külje ja seljaõmblused), järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist. 2. Ühendab krae (kannaga, püstkrae, sallkrae, reväärkrae) kaelakaarele, järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist. 3. Ühendab varruka käeaugukaarega, järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist. 4. Ühendab lõikekohase kandi või värvli toote vööjoonele, järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist. 5. Ühendab voodri tootega (seelik, kleit, jakk), järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist.	
Hindamismeetodid: Üldiste teadmiste kontroll kirjaliku testina ning praktilise töö tegemine.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Õmbleja, tase 3 kutset läbiv kompetents	EKR tase 3
Tegevusnäitajad: 1. Õmbleja on oma töös orienteeritud kliendi rahulolule. Kvaliteedinõudeid ning tööaja norme järgides valmistab ta tooteid, mis vastavad etteantud standarditele. 2. Järgib oma töös asjakohaseid instruksioone, tööeeskirju ja ohutusnõudeid. 3. Planeerib oma aega, töötab süsteemselt, organiseeritult ja efektiivseid töövõtteid kasutades. 4. Õpib ja omandab uusi tööülesandeid, meetodeid ja tehnikaid. Saab uuest informatsioonist aru ja mõtleb kaasa. 5. Õmbleja on meeskonnatöötaja. Ta loob head suhted kolleegidega, näidates üles huvi ja teistest arusaamist. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	09-27052015-2.1/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Sirje Riimaa, Baltika Kaja Piirla, Miss Mary Maie Koroljova, Baltika Tailor Kaja Kuiv, Tallinna Tööstushariduskeskus Astra Mõistlik, Tallinna Tööstushariduskeskus Inna Soonurm, Innove
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kergetööstuse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	12
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	27.05.2015
6. Kutsestandard kehtib kuni	10.05.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	8153 Masinõmblejad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Dressmaker, level 3
Saksa keeles	Damenschneider
Soome keeles	räätäli
Vene keeles	швея, портниха
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	